

Świętujemy rocznicę wyzwolenia Krakowa

2013-10-31

Dziś (31 października, czwartek) przypada 95. rocznica wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej. Z tej okazji w naszym mieście odbyły się uroczystości upamiętniające to wydarzenie. W programie znalazł się m.in. bieg o szablę kpt. Stawarza, którą zdobyli uczniowie I LO oraz obchody rocznicy na Rynku Głównym.

Wszyscy, którzy w południe przyszli na Rynek Główny, mogli podziwiać inscenizację historyczną w wykonaniu grup rekonstrukcji historycznej, uroczystą zmianę warty, złożenie kwiatów pod tablicą pamiątkową znajdującą się na Wieży Ratuszowej, a także ślubowanie Straży Miejskiej i uczniów pierwszych klas gimnazjalnych.

Na zakończenie Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Bogusław Kośmider oraz gość specjalny – rajdowiec Michał Kościuszko wręczyli nagrody zwycięzcom biegu sztafetowego o szablę kpt. Antoniego Stawarza, który odbył się dziś (31 października, czwartek) na terenie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego na pl. Na Groblach.

Zwycięzcami biegu zostali uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Bartłomieja Nowodworskiego w składzie: Aleksandra Włodarczyk, Jan Żróbek, Jaśmina Wolczyńska i Michał Malarz. Drugie miejsce zdobyli uczniowie II LO im. Jana III Sobieskiego, a trzecie – VII LO im. Zofii Nałkowskiej.

W uroczystościach na Rynku Głównym wzięli udział m.in. przedstawiciele Władz Miasta i Województwa, Rady Miasta Krakowa, rodzin bohaterów biorących udział w wyzwoleniu Krakowa, wojska, Policji, Straży Miejskiej, Korpusu Konsularnego, wyższych uczelni, szkół, organizacji kombatanckich i mieszkańcy Krakowa.

Obchody rocznicy na Rynku Głównym poprzedziły uroczystości w Urzędzie Miasta Krakowa w Rynku Podgórskim gdzie odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą Legionistom Podgórskim poległym za Ojczyznę, a także złożenie przez przedstawicieli Władz Miasta kwiatów na grobie kpt. Antoniego Stawarza (na cmentarzu Rakowickim).

Dodatkowo w dniach 1-14 listopada w Urzędzie Miasta Krakowa na pl. Wszystkich Świętych 3-4 dostępna będzie wystawa prac nagrodzonych w IX Małopolskim Konkursie Patriotycznej Twórczości Plastycznej, Literackiej i Fotograficznej Młodzieży zorganizowanego przez Małopolskie Centrum Edukacji „MEC” Centrum Młodzieży im. dr H. Jordana oraz Prezydenta Miasta Krakowa.

Na wystawie będzie można zobaczyć m.in. pracę Aleksandry Jachym, uczennicy Gimnazjum nr 37 w Krakowie, która została laureatką nagrody Prezydenta Miasta Krakowa w tym konkursie, a jej dzieło zostało wykorzystane na materiałach promujących tegoroczne obchody rocznicowe – plakatach, ulotkach, spotach w miejskich tramwajach i autobusach, na stronie internetowej www.krakow.pl, a także na dyplomach dla uczestników biegu o szablę kpt. A. Stawarza.

Trochę historii

Pierwsza wojna światowa zakończyła się w Krakowie 31 października 1918.

Tego dnia Kraków przestał być bowiem częścią habsburskiej monarchii, walczącej od 1914 roku przeciwko Belgii, Czarnogórze, Francji, Italii, Rosji, Rumunii, Serbii, Wielkiej Brytanii.

Tego dnia Kraków stał się częścią niepodległej Polski. Państwa, które oficjalnie miało powstać dopiero 11 listopada 1918 roku.

W październiku mieszkańcy Krakowa postanowili wziąć sprawy w swoje ręce. Polscy posłowie do austriackiego parlamentu, austriaccy oficerowie polskiej narodowości doprowadzili do pokojowego przejęcia władzy.

Dla wszystkich było już oczywiste, że Austro-Węgry przegrały wojnę. Klęski na frontach i trudne warunki życia ludności cywilnej spowodowały powszechne zniechęcenie. Panujący od roku 1916 cesarz Karol nie miał nawet cienia tego autorytetu, jakim cieszył się jego poprzednik, rządzący przez ponad sześćdziesiąt lat Franciszek Józef I. W całej monarchii panowało przekonanie, że dalszy sojusz z Niemcami doprowadzi Austro-Węgry do katastrofy.

W Krakowie symboliczny wymiar miało przejęcie przez polskich żołnierzy – ubranych jeszcze w austriackie mundury – odwachu pod wieżą Ratuszową. Dla uczczenia tego wydarzenia co roku dokonywana jest 31 października symboliczna zmiana warty, na stadionie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków Zachód, na pl. Na Groblach 23, odbywa się bieg sztafetowy, w którym bierze udział młodzież z najstarszych krakowskich liceów. Zwycięska ekipa otrzymuje nagrodę – replikę szabli kapitana Antoniego Stawarza, jednego z oficerów austriackich narodowości polskiej, który wówczas wypowiedział posłuszeństwo Wiedniowi.

Antoni Stawarz był twórcą organizacji niepodległościowej, której członkowie rankiem 31 października 1918 roku rozpoczęli przejmowanie władzy w Krakowie. Decydującym posunięciem było przejęcie dowodzenia dwoma batalionami, których dotychczasowym zadaniem było tłumienie rozruchów. Dokonali tego dwaj porucznicy: Antoni Stawarz i Ludwik Iwaszko. Ludność Krakowa z entuzjazmem przyjęła wiadomość o końcu austriackiego panowania. Krakowianie wylegli na ulice, aby manifestować radość z odzyskania niepodległości i końca wojny. Cieszyli się wszyscy: żołnierze i cywile, uczeni i robotnicy, a w księdze promocji doktorskich Uniwersytetu Jagiellońskiego zapisano znamienne słowa „Finis Austriae”.

Zdjęcia z wydarzenia dostępne są w [OTO FOTOKRONICE](#)